

480

RA-328

42.
RA 328

Eesti-rahwa

Ennemuistsed jutud

ja

Vanad laulud.

Esimene Jägu.

Tallinnas
trükitud Lindvorsi värsijate juures.
1860.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

A 328.

[Kreutzwald, F. R.]

Eesti-rahwa

Ennemuistsed jutud

ja

Wanad laulud,

noore põlwele mälestuseks korjatud

ja kirja pandud.

Esimene Sagu.

Tallinnas

trükitud Lindworski värijate juures.

1860.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

Der Druck wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendi-
gung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschriftmäßige
Anzahl Exemplare zugestellt werde.
Dorpat, den 19. März 1860.
Nr. 25. Abgetheilter Censor de la Croix.

2-A
48

Bibliothèque
universitaire
de Dorpat

25
1860

Meie Cestirahwal

Der Druck wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendi-
gung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschriftmäßige
Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 19. März 1860.

Nr. 25.

Abgetheilter Censor de la Croix.

meie Cestirahwal on üks wanast päritud rikas
warandus, mis tänapäawal mitmes paigas meie
maal nõnda warjul maa al seisab, et mite tululegi
Jaani-õöl rahahauku enam ei saa tunnistama.
Kündja leiab mõnikord sahwaul põllu pealt wana-
aegsid hallitanud ja roostest pool ärasõõnud pisukesti
rahatükikesi, kust targemad, kui nende kätte juhtu-
wad, pool kustunud kirjast ja kujust mõnda osta-
wad tähendada, mis meie maa wanapäiwisi lugusti
mitmel kombel saawad äraseletama. Seesinane meie
rahwa wana warandus on tema ennemui ist sed ju-
tud ja wanad laulud. Sest rikkusest, kellest rah-
was iski paljugi ei tea, on mõni kogemata leitud kuldpe-
ning juba wõerale maale wiitud, kus nende läbi am-

Ceskõne.

Meie Cestirahwal on üks wanast päritud rikas
warandus, mis tänapäawal mitmes paigas meie
maal nõnda warjul maa al seisab, et mite tululegi
Jaani-õöl rahahauku enam ei saa tunnistama.
Kündja leiab mõnikord sahwaul põllu pealt wana-
aegsid hallitanud ja roostest pool ärasõõnud pisukesti
rahatükikesi, kust targemad, kui nende kätte juhtu-
wad, pool kustunud kirjast ja kujust mõnda osta-
wad tähendada, mis meie maa wanapäiwisi lugusti
mitmel kombel saawad äraseletama. Seesinane meie
rahwa wana warandus on tema ennemui ist sed ju-
tud ja wanad laulud. Sest rikkusest, kellest rah-
was iski paljugi ei tea, on mõni kogemata leitud kuldpe-
ning juba wõerale maale wiitud, kus nende läbi am-

Der Druck wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendi-
gung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschristmäßige
Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 19. März 1860.

Nr. 25. Abgetheilter Censur de la Croix.

2-A
48

Bibliotheca
Universitatis
Dorpatensis

1860

Meie Cestirahwal on üks wanast päritud rikas
warandus, mis tänapäälil mitmes paigas meie
maal nõnda warjul maa al seisab, et mite tulukegi
Jaani-õöl rahahauku enam ei saa tunnistama.
Kündja leiab mõnikord sahwaul põllu pealt wana-
aegsid hallitanud ja roostest pool ärasõnuid pisukest
rahatükikesi, kust targemad, kui nende kätte juhtu-
wad, pool kustunud kirjast ja kujukst mõnda oska-
wad tähendada, mis meie maa wanapäiwissi lugusti
mitmel kombel saawad äraseletama. Seesinane meie
rahwa wana warandus on tema enne muist sed ju-
tud ja wanad laulud. Sest rikkusest, kellest rah-
was isi paljugi ei tea, on mõni kogemata leitud kuldpe-
ning juba wõerale moale wiitud, kus nende läbi am-

Gesköne.

1*

mugi Cestirahwa nimi aun sise ou tõusnud, ja kui juhtumise korral neist wõeramaade rahwast üks ehk teine meile wõersi tuli, ja oma silmaga meie rahwa wäljaspidised kombeid — seda näuta koort — nägi, siis ei wõinud ta kogoniste uskuda, et selle koreda koore al ni kena tuum wõis kaswada. Ja omme-tigi oli lugu selge tõsi.

Need wanad jutud ja laulud ep ole kül mite Jumala sõna, ega ep ole neid õpitud ja koolitud mehed rahwa õpetuseks ehk ka muidu ajawiideks teinud. Waid nagu linn laulab, et südamele teda ajab, nõnda on üks Jumalast antud waim ka inimeste hulgas mõne waimu aratanud, et temal kogemata kenad targad sõnad suust kullunud ja endid laulaks ehk mõistu-kõneps kokkoseadnud, ilma et inimene isi seda oleks wõinud araarwata, kust ja kudas wiisi se tulnud. Ja uisammuti kui metsas üks linn häelt tõstab, teine kobe järele laulab ja pea kõik mets laulust kõlab, nõnda on ka üks inimene laulu ehk jutu hakatust teinud, ja teised on aegamööda omad sõnad juure pannud, et nüüd mõni ennemuistne laul ja jut, nagu se kuulus laul „Kalewi pojast“ ni suureks kaswanud, et kogoni paksu raamatu täidab *).

500 Igal rahwal on omad wanast päritud laulud ja jutud, ja üle kõige maa- ilma korjawad koolitud mehed ja kes ial oma rahwast ja suguseltsi armastab, need wanad riismed teelt kokko ja panewad neid trüffi, et se armas wanemate pärandus mite ära ei kau. Nõnda on Saksamehed juba meie Cestirahwa wanad laulud anmu hakand korjama ja neid mõne aasta eest Saksarahwa tarwis trüffi pannud, ühe lehe-külje peal Maa-keele, teise peal Saksakeele *). Waat! nõnda peawad wõerad meid õpetama oma kallist wanemate pärandust auustama, aga millal meie ise seda arandõtame, et se alwaks peetud wanemate pärandus meie Cestirahwa au ja ilo on?

501 Enne kui seda lühikest sõna lõpetan, tuleb siin weel lisaks panna, et niisuguste wana laulude ja juttude laulmine ehk lugemine kellegi ristiniimesele patuks ei tõuse, ja kui ka wanem inimene neist suuremat lugu ei taha pidada, siiski on naad lapsepõlwe waimule igastükis enam aratamiseks ja kasuks kui kahjaks arwata. Et need lehekused noore rahwa hulgas mõnda head mõtet saaks aratama ja kosutama, seda soowib kirjutaja kõigest südamest.

*) Tallinnas, Lindworsi pärijate juures trükitud.

*) Tartus, Laakmanni juures trükitud.

peale ial otjust. Naks ehk kolmorda igal suwel käis wana eit salateel, wiibis wabel rohkem nädala pääwad kodunt ja tuli isa öösel tagasi, et tütreid ial märki ei saanud, mis ta kaasa oli toonud. Enne teele minikut jägas ta nii mitme pääwa osaks tööd lastele kätte, kui ise kodunt ära arwas jääma.

Prægu oli eidel rändamise kord jälle kätte juh-
tunud. Kue pääwa keldrus jägati piigade kätte, kus igakordset õpetust nõnda kinnitati: „Plikad, pidage silmad sihiwal, ja näpud osawal, et eie wärtna suus ei katte, muidu lõppeks kuldlõnga hiilgus ja õnne-
põlw teil korraga otsa!“ Tütarlapsed panid tõsise sõnaga antud kinnitust üsna naeruks; enne kui eit kümme samm u fargu tugil uksest remale jõudnud, hakkasid naad kolmel juul hirwitama. „Seda igakord antud alpi keeldust ei oleks meil tarwis,“ ütles noorem öde. „Kuld lõnga eie ei lähä mite kistes katti, weel wähemalt keldrades.“ Teine öde sõnas kõrwa: „Niisama wähe on wõimalik, et kulla hiilgus ära kaufs.“ Juba tütarlaste edenus mitu tükki enne aegu naernud, kust pika ilu peale wiimaks pisar-pilli leidnud.

Kolmandamal pääwal pärast eide minikut juh-
tus üks kogemata lugu, mis tütarlastele esiotsalt ehmatus, iljemine ilu ja õnne, pika peale pisar-pilli pidi sünnitama. Üks Kalemi sugulane kuningas poeg oli meesjalisi taga kihutades sõbrade seltsist laias laa-
nes ära ehsinud, et ei koerte haukumisest ega sar-
wede puhumisest enam tee juhti ei leidnud. Süüde-
mise ealed langesiwad kõik kõwersilma kõrwa, ehk-
paks rägastik wõttis neid wangi, et faugemale ei

ulatanud. Wäsi ja tüdimusel astus kuninglik noormees wiimaks ratsa seljast ja heitis põesa war-
jul puhkama, senni kui hobu oma tahtmisel murult päätoitu otssis. Kui kinga poeg unest ärkas, sei-
sis päike juba madalal. Nisti ja põigiti teed otssi-
des, nägi ta wiimaks pisukesel jalarada, mis teda lontru eide urtsikusse juhatas. Kõl kofkusiwad tü-
tarlapsed kogemata wõerast meest nähes, kelle sarna-
list weel tänini nende silma ei olnud puutunud. Peale pääwa töö lõpetust olid piigad õhtu wilul wõeraga sõbrustanud, et ei raatsinud puhkama heita. Ja kui wiimaks wanemad öed magama läinud, istus noorem wõeraga seltsis ukse lähel, kus neile sel ööl unekatet silma peale ei tuluud.

Senni kui nemad kahkestel kuu ja tähtede sil-
mist oma südame lugu tunnistades magusat juttu westawad, lähme jahimehi vaatama, kes pääliku metsa olid kantanud. Kõl otstis wäsimata edasi tagasi sõites kõik laane ümberkaudu läbi, kunni öö pime otsmist lõpetas. Seal läkitati kaks meest linna tagasi, kurbe sõnumid wiima, senni kui teised laia otjalise kuuse alla wõmaja wõtsid, kust teisel hommi-
kul jälle tahtsid otstima minna. Kuningas käskis seda-
maid teisel hommitul enne koitu rügement hobuse ja teine jala wäge kadund poega otstima saata. Põl ja lai laan wiiwitas meestel otstimise kolmandama pääwani; seal wast leiti keshommitu ael kogemata jälgi, kui jala teerada nende kätte ulatas, mis urtsikusse wiis. Kuninga poea aeg ei olnud tütarlaste seltsis igawa-
waks läinud, weel wähem koer igatsemisest tale meele tulnud. Enne lahkimist wõttas ta noorema piigale

salamahiti, lähikese aea pärast tagasi tulla ja siis — kas hääga ehk wäekaua neitsikest kodukanaks kaasa wõtta. Ehk kül wanemad üed sest nõupidamisest midagi ei kuulnud, siiski tõusis lugu sealt awalikuks, kust kedagi ei wõinud mõtelda.

Ei olnud noorema tütarlapse ehmatuse mite pisuke, kui pärast kuninga poea lahkumist, wõki taha istudes, kuldlõnga eie wärtna suus karkend leidis. Lõnga otsad sõlmiti kül ristilmuksil koku ja tallati wõki ratas kiirema käigile, et töö wirtus peiu armul kulunud aea kätte tasuks. Aga üks senni alles teadmata ja tundmata asi pani siiski tütarlapse südame kolkuma: kuldlõngal ei olnud enam endist hiilgust. — Ei aitanud siin küürimised, ohkamised ega silmaweege karmised; asi jäi lonkama. Wiletsus hüppab uksest, astub aknast ja poeb prau wahelt, kui kogemata mulku leiab, ütleb wana tark sõna; nõnda juhtus lugu ka nüüd.

Wana eit oli õõsel koeu tulnud. Hommikul tupa astudes mõistis ta silmapilgult, kuda asjakord õigelt teest oli läinud. Tuline wiha kihutas tal südant; ta laskis tütreid üks aawalt ete astuda ja hakkas neilt asja otsust nõudma. Tütarlaste salgamine ja wabandamine ei kestnud kaugele, walel lähikesed jalad; ja kawal wana eit sai selget aru, mis külakul tema selja taga noorema tütre kõrwa oli laulnud. Wanamoor hakkas koledast sajutama, otse kui oleks tahtnud maa ja taewa tükis mustaks wabandada. Lõpul ähwardas ta noore mehe kaela murda ja keha metsalistele söögiks etewisata, kui tal himu oleks teistkorda tagasi tulla. — Noorem tütar, pu-

nane kui keedetud wähe, ei leidnud kõigel pääwal rahu, ega saanud õõsel silmapilku magada; alati koormas teda mõte, et noormees tagasi tulles surma wõiks leida. Wara hommikul, kui eit ja üed weel koidu und pilutasid, läks ta salamahiti toast õue, kaste wilul rasket meelt jahutama. Ta oli õnnelt lapsepõlwes wana eide käest linnu keelt õppinud, mis tale nüüd tuluks tõusis. Lähämal kuuse ladwas istus üks kaarn, nokaga sulgi kohendelles. Tütarlaps hüüdis: „Armas walgelind, linnu-sugude targem! tahad sa mulle api tulla?“ „Mis abi sa tahad?“ küsis kaarn. Tütarlaps wastas: „Lenna laanest lagedale, kunni uhke lin kuninga poega sul wasta tuleb. Püa kuninga poega koku saada ja kuuluta temale, mis wiletsus mulle on tulnud.“ Selle peale kõneles ta pikemalt lugu kaarnale, lõnga eie karkemisest kunni eide koleda ähwardamiseni, ja palus, et noormees mite enam tagasi ei tuleks. Kaarn lubas asja tallitada, kui linnas kedagi leiaks, kes tema keelt oskaks, ja ruttas sedamaid teele.

Eit ei lastnud noorema tütre enam wõki taha istuda, waid sundis teda kedratud lõngu kerima. Se töö oleks piigal hõlpsam kui endine kedrus olnud, aga wana eide alaline wande ja taplus ei annud temale hommikust õhtuni mahti. Püüdis neitsi ennast wabandada siis läks lugu weel pahemaks. Paneb südame paisus naise lõuad korra lõksutama, siis ei jõua ükski wägi neid enam kinnitada.

Õhtu eel hüdis kaarn: „Kronks, kronks!“ kuuse ladwas, ja piinatud piiga tõttas ukse ete sõnumid kuulma. Kaarn oli õnne kombel kuninga

rohuajas tuuletarga poea leidnud, kes selgest linnu-
keelt oskas. Sellele kuuntas mustlind neitsi käest
saadud sõnumid ja palus lugu kuninga poeale teada
anda. Kui karnäri pois lugu kuninga poeale ju-
tustanud, läksid sel süda ja meel raskeks, siiski hal-
kas ta oma sõbradega sala nõu pidama tütar-
lapse peastmise pärast. „Atle,“ õpetas ta tuule-
targa poeale — „et kaarn kürest tagasi lennab ja
neitsile kuulutab: ole walwal üheksamal ööl, kül siis
tuleb peastja, kes kanapoea kulli küüsiist kifub.“
Tallitamise palgaks anti kaarnale tük liha tiibade
karastuseks ja siis läkitati teda jälle teele. Neitsi
tänas musta lindu tallitamise eest, pidas kuulnud
asja südames warjul, et teised midagi märki ei
saanud. Aga mida ligemale üheksas pääw jõudis,
seba raskemaks läks tal süda, kui mõtlema hakkas,
et midagi kogemata õnnetust asjad nurja wõiks wia.

Üheksamal õhtul, kui wana eit ja õed puhkama
heitnud, läks noorem õde kükiwarbil toast wälja,
istus puie warjul murule peiukest ootama. Eootus
ja kartus täitsid ühtlase südant. Suba laulis kuf
teistkorda, aga metsas ei olnud sammude müdinat
ega ealitsemist kuskil kuulda. Teise ja kolmandama
kufe laulu wahel tungis kangelst otsekui tasane ho-
buse kabja müdin tema kõrwa. Müdina juhil läks
neitsi tulijate wasta, et ligemale tulik magajaid
toas ei ärataks. Natukese aea pärast silmas ta
sõameeste seltsi, kuninga poeg sõitis ise teejuhiks
teiste eel, sest ta oli wiimati siit minnes puie külge
sala märkisi teinud, mis mõõda nüüd tagasi oskas
tulla. Neitsi nähes kargas ta hobuse seljast, aitas

tütarlapse sadulasse, istus ise ete poole tugiks
kõrwa, ja siis tõttasiwad nemad jälle minikule.
Kuu andis puu wahelt nii palju walgust, et mär-
gitud teerada käest ei kautanud. Hommikune koidu
puna oli igalt poolt lindude keeled peastnud ja
ealitsfema pannud. Oleks neitsi osanud neid tähele
panna ja jutust õpetust wõtta, se oleks neile enam
tulu saatnud, kui meiskeelne meelitus, mis kuninga
poea suust üksi tema kõrwa ulatas. Aga tema ei
kuulnud ega näinud muud midagi kui peigu, kes
teda palus, tähja kartust maha jätta ja sõameeste
warjamise peale julgest loota. Kui naad lagedale
jõudsid, seisis päike juba kaunist kõrgel.

Õnnelt ei pannud wana eit wara hommikul kobe
tütre põgenemist tähele; wast tük aega iljemine,
kui ta kerilauad kerijata nägi, küsis ta teiste käest,
kuhu noorem tütar oli läinud. Selle peale ei
teadnud kedagi otsust anda. Mõnest tunnistähest
mõistis eit, et tütar paku oli läinud; sedamaid
wõttis ta kurja nõu ete, jookskule karistaja kannule
läkitada. Ta töi lakast pihutäie üheksast sugust koku
segatud nõia rohtusi, lisas sõnaldud soola seka ja
sidus neid nartsukeste sõse topsiks, sajatas wande ja
langetuse sõnu peale, keris natuke willast sukalonga
kooreks ümber ja saatis siis nõia kera tuulega mi-
nema, senni kui ise laulis:

„Tuulisypasta! laena tiiba,

Tuule-amma! õlmakesta!

Kiirustage kerakesta

Tuule kiirul tuiskamaie,

Suretawana jõudemaie,

langetawana lendamaie!“

Reffhommiku ja lõune wabel jõudis kuninga poeg sõameeste seltsiga laia jõe kaldale, kust kitsas sillake üle oli tehtud, et mehed üks aawalt üle wõisid sõita. Kuninga poeg sõitis parajalt keff silla peal, kui tuule-saadik nõia-kerä kui kiil hobuse külge puutus. Hobune noorskas kohkudes, tõusis äkitselt tagumise jalgade peale püsti, ja warem kui kedagi api jõudis, libises neitsi sobula kelbalt jõe. Kuninga poeg tahtis tema kannul jõe karata, aga sõamehed keelasid, teda kinnipidades, seda tegemast; sest jögi oli väga põhjatu sügaw, ega wõinud inimese abi sündinud õnnestust enam arakeelata.

Ehmatus ja leina kurbdus olid kuninga poea üsna tuimaks teinud; sõamehed wiisid teda tahtmata koeu tagasi, kus ta mitu nädalat waitkes lambris wiletsust leinas, esimestel pääwadel ei toitu ega keelekastet wõtnud. Kuningas laskis igalt poolt, kangelst ja ligemalt tarkasi koku kutsuda, aga ükski ei wõinud tõbe äraseletada, ega teadnud selle wasta abi juhutada. Seal ütles ühel pääwal tuule-targa poeg, kes kuninga rohu-aias kärnäripoissiks oli: „Saatke kohe Soome maale wana targa taadi järele, se oskab enam asjast kui teie maa targad.“

Riirest läkitas kuningas Soome wana targale sõnumid, kes nädala pärast juba tuule tiival senna jõudis. Tema ütles kuningale: „Ainus kuningas! se töbi on tuulest tulnud. Üks wihane nõia kera on noore mehe parema südame poole ärarabanud, sellepärast seisab ta alati leinas. Siin ei aita sõnad ega arsti rahule, waid aeg üksi wõib häda parandada. Saatke teda sagedast tuule kätte, et

tuul mured metsa ajab.“ Nõnda sündis ka pika peale lugu; kuninga poeg hakkas jälle toibuma, toitu wõtma ja õpsel magama. Wiimaks tunnistas ta wanematele oma südame walu. Isa soowis, et poeg jälle kosja lähaks, ja meele paranduseks nooriku koeu tooks, aga poeg seisis selle wasta.

Juba ligi aasta oli noorel mehel leinas mõdda jõudnud kui ta ühel pääwal kogemata sillale juhtus, kus ta armuke otsa oli saanud. Wiletsust meele tuletades tõusid tal kibedad pisorad silma. Ühe korraga kuulis ta kena laulu ealt, ehk kül kuskil nähtawal inimese looma ei olnud. Sealeke laulis:

„Gide sajatuse sunnil
Wõttis west wäetifese,
Mattis laene lapsutese,
Kattis Abti armufese.“

Kuninga poeg astus hobuse seljast, wahtis igale poole, kas ehk kedagi silla warjus peidus oleks; aga nii pikalt kui film ulatas, ei olnud kuskil laulikut nähtawal. Weepinnal kõikus laia lehtede wabel üks jõenupuke, se oli ainuke asi, mis tal silma puutus. Aga kõikuw lilleke ei wõinud laulda, siin pidi midagi sala imeasja warjul seisma. Tema sidus hobuse jõe kaldale puu kammu külge kinni, istus ise silla peale ja pani tähele, kas film ehk kõrw midagi täielikuma tunnismärki saaks andma. Tük aega jäi ümberringi kõik waitfeks, siis laulis jälle nägemata laulik:

„Gide sajatuse sunnil
Wõttis west wäetifese,
Mattis laene lapsutese,
Kattis Abti armufese!“

Mõnikord tuleb inimesele mõnus mõte kogemata tuulest, nii sündis ka siin. Kuninga poeg mõtles: kui wiibimata laane urtsikusse sõidan, kes teab, ehk wõiwad kullakdrajad seda imelikku lugu mulle tähen- dada. Seda mõteldes istus ta hobuse selga ja wõt- tis teed laane poole. Endiste märkide järel lootis ta hõpsalt teed leida, aga mets oli kaswanud ja kulutas offimine enam kui pääwa, enne kui teerada kätte sai. Urtsiku ligimail jäi ta metsa luurima, kas neitsikestest kedagi toast wälja ei tuleks. Hommikü wara läks wanem õde allikale filmi pesema. Noor- mees astus ligemale, jutustas minewa aastast wilet- just sillal ja mis laulu ta paari pääwa eest seal oli kuulnud. Wana eit juhtus õnne korral kodunt ära olema, sellepärast palus neitsi kuninga poega tupa. Kui tütarlapsed jutu pikemalt said kuulnud, mõistsid naad koha, et mullune õnnetus eide nõia kerast oli sündinud ja et õde weel praegu surnud ei ole waid naad nõiaku paelul kammitsas. Wanem neitsi küsis: „Kas midagi weelaentelt teie silma ei juhtunud, mis laulu oleks wõinud awaldada?“ „Ei midagi,“ kostis ku- ninga poeg. „Nii pikale, kui minu film ulatas, polnud jõe laenetel muud nähtawal kui üks kollane jõenupuke laia lehtede wahel, aga lilleke ja lehed ei wõinud mite laulda.“ Tütarlapsed arwasid seda- maid, et jõenupuke muud ei wõinud olla, kui nende laenetesse uppunud õde, keda, nõiduse wägi lilleks moonandanud. Nemad teadsid, kuida wana eit sajatatud nõiakera lendama oli saatnud, mis õde igawiisi wõis moondata, kui elu seest ei wõtnud. Seft arwamisest ei ütelnud nemad midagi kuninga poeale; niikaua kui

neil weel peastmise nõu ei olnud, ei tahtnud naad tühja lootust kaswatada. Eide tagasi tulif wõis weel paari pääwa wiibida, sellepärast oli neil aega nõu pidada.

Wanem õde tõi õhtu pihutäie tarblikult koku segatud nõia rohtusi laast, õerus peeneks, segas jahuga koogitaignaks, küpsetas kooki ja andis noore mehele süa, enne kui ta õhtul puhkama läks. Ku- ninga poeg nägi õffel imelikku und, otsekui elaks ta metsas lindude keskel ja oskaks igaihe iselikku keelt. Kui ta hommikul õffest unenägu neitsidele rääkis, ütles wanem õde: „Õnnetunnil olete teed meile wõtnud, õnnetunnil und näinud, mis teil koen min- nes tõtelikult saab sündima. Minu eilne sealihal silitatud kook, mis teie kasuks küpsetasin ja süa and- sin, oli tarkuse rohtudega täidetud, mis teile wõi- must annab, kõik äramõista, mis targad linnud ise- keskis kõnelewad. Neil weikil sulgiskunbil meestel on palju salatarkust warjul, mis inimestel teadmata, sellepärast pange teraselt tähele, mis lindude nokad kuulutawad. Ja kui aegamõbda teie leinapääwad löppewad, siis tuletage ka meid warseid lapsi meele, kes siin kui alawangid wõki taga istuwad.“

Kuninga poeg tänas piigasi häa soowimiste eest ja tõutas iljemine neid orjapõlwest peasta, olgu kas lunastuse hinnaga ehk wäekaupa, jättis siis ju- malaga ja tõttas teele. Tütarlastel oli rõemus meel, kui nägid, et lõnga eied neil kakkemata ja kulla hüilgus kustumata jäänud; wana eit ei wõinud koen tulles neile midagi süüks arwata.

Seda naljakam nättis lugu kuninga poega, kes metsas otsekui perekä rahwa keskel sõitis, kust lindude

laulud ja ealitsemissed kõik sõnatargalt tema kõrwa kostsid. Siin nägi ta inestades, mis palju tarkust inimesel se läbi tundmata jääb, et ta linnukeelt ei oska. Suuremast osast sest, mis sulgis rahwas eestotsalt kõneles, ei võinud teekäija palju aru saada, ehk seal kül mitmestki inimesest üht ja teist awaldati; aga need inimesed ja nende salatallitused olid tal wõerad. Kõrgel männi ladwas nägi ta ühe korraga haraka ja kirju räästa, kelle isekeskis jut tema kohta passis. „Inimeste rumalus on suur,“ ütles räästas. „Naad ei oska wähimaid asju õigel kombel tallitada. Seal istub silla kõrwas jөнenupu kombel wana lonkru moori kaswandik terve aasta, laulab kurtes möödakäijatele oma häda, aga ükski ei tule teda peastma. Paari pääwa eest wast sõitis endine peiukene üle silla, kuulis neitsi laulu igatsemist, aga ei olnud targem kui teisedki.“ Harakas kostis: „Ja ommetigi peab tütarlaps tema süü pärast eide nuhtlust kannatama. Kui tal suuremat tarkust ei saa, kui seda mis inimeste suust kuuleb, siis jääb tütarlaps igawest lilledeseks.“ „Piiga peastmine oleks pisuke asi olema,“ ütles räästas, „kui lugu Soome-maa wana mehele põhjani wäljaseletatakse. Wana Soome tark wõiks neitsi hõlpsalt weewangist ja lillekammitjust peasta.“

Praegu kuulnud jut oli noore mehe mõtlema pannud; edasi sõites pidas ta nõu, kus käsukandjat peaks saama, keda Soome maale läkitaks. Seal kuulis ta ülepää, kuda üks pääsuke teist hüüdis: „Tule, läki Soome maale, seal on parem peitamise paik kui siin!“

„Pidage kinni, sõbrad!“ kirjendas kuninga poeg linnukeelil. „Wiige Soome wana targale palju tuhat termisid minu poolt ja paluge tema käest otjust, kuida wõimalik oleks, jөнenupuks moondatud neitsifest jälle inimese loomaks teha?“ Pääsukesed lubasiwad asja tallitada ja lendasid oma teed.

Jõe kaldale jõudes puhkas ta hoost ja jäi sillal kuulama, kas jälle laulu ealt kuskil kõrwa kostaks. Waihus wältas ümberringi, ega olnud muud kuulda kui laente kohinat ja tuulewihinat. Nukral tujul istus noormees hobuse selga, sõitis koen tagasi, ega lausunud kellegile sõna wiimsest teekäigist ja juhtumistest.

Rädal iljemine istus ta ühel pääwal rohuae-das, arwates et pääsukesed wist tema sõnumid teel äraunustanud, kui üks suur kotkas kõrgel tuuleõhus tema pää kohal keeritas. Mega mööda tuli lind ita madalamale, kummi ta wiimaks ühe pärna otsa kuni-ninga poea ligidale maha lastis. „Wana Soome tark,“ nokatas kotkas — „läkitab teile palju termisid, ja palub mite pahaks panna, et ennemine wastust ei saanud andma. Ei olnud kedagi sieie poole tulijaid leida. Neitsi lille põlwest peastmisele ei ole muud tarwis kui seda: Minge jõe kaldale, wisake riided seljast ja wõidke teha üleüldse mudaga, et walget märki kuhugi ei jää; siis wõtke näpudega nina otsast kinni ja hüüdke: „„Mehest wähti!““ Silmapilgul saate teie wähiks, minge siis sügawasse jõe põhja, uppumist ei ole teil karta. Tungige julgelt jөнenupu juurte alla, arutage neid mudast ja kõntjast lahti, et kuskil pikemat kinnitust ei jää. Riputage ennast sõrgapidi ühe juure otsakese külge

finni, külap siis teid wesi, lillega tükis weepinnale tõstatab. Seal sõitke laene turjal senni edasi kunni üks kähäroksaline pihlakas pahemal pool kaldal teie silma tuleb. Natuke maad pihlakast seisab weife sauna kõrgune kiwi. Kiwi kohal peate ohkama: „Sõenupest neitsi, wähist mees!“ Eugu saab silmapilgul nii sündima.“ Kõtkas tõstis jutu lõpetusel lendu ja läks oma teed. Noormees waatas tül aega teda taga järel, ja ei teadnud, mis ta sest pidi arwama.

Rahewahel mõtlemised olid enam nädala pääwad lõpenud; nooremehel ei olnud julgust ega usaldust õpetud peastmise tükki katteks wõtta. Seal kuulis ta ühel pääwal warekse suust: „Mis sa kõheldad wana taadi käsku täites. Wana tark ei ole ial wale sõnumid saatnud, ega linnu keel petnud. Nutta jõe kaldale ja kustuta neitsi igatsemise pisa-raid.“ Warekse jut kaswatas noore mehele julgust; ta mõtles: Suuremat wiletsust ei wõi mulle seal tulla, kui surma, aga hõlpsam on surm kui alaline leina põli. Tema istus hobuse selga ja sõitis tawat teed jõe kaldale. Sillale jõudes kuulis ta laulu:

„Gide sajatuse sunnil

Pidin teie suikumaie,

Lapse noore närtsimaie,

Laente sülle langemaie.

Märg, wilu, sügaw sängite

Nüüd katab neidu noorustest.“

Runinga poeg sidus hobuse jalad kammitssasse, et sillast kaugele ei wõinud minna, wiskas riided seljast, wõidis keha üleüldse mudaga, et walget märki kuhugi ei jäänud, wõttis siis nina otsast finni,

hüüdis: „Mehest wähti!“ ja fargas sedamaid wee alla. Silmapilgul tõusis wesi kihisedes ülesse, ja siis oli jälle kõik wail kui eunegi.

Wähiks moondatud mehike hakkas jõenupu juuri weepõhjust lahti arutama, mis tal väga palju aega wiitis. Juurikad seisisid tugewast kõntsa ja muda sees kinni, nõnda et wähil seitse pääwa tugewast tööd oli, enne kui asja tallitus korrale läks. Töö lõpetusel näpistas mehike wäht sõrad ühe juure otsakese külge, ja wesi kergitas teda lillega tükis jõe pinnale. Kõikwad laened wiisid wähi ja jõenupu

aega mööda edasi, ja ehk kül puid ja põesaid paljugi kaldal nähtawale tulid, siiski ei saanud juhatud pihlakas suure kiwiga mite tema silma. Wiimaks nägi ta pahemal pool kaldal kähäraksliku pihlaka punase morja kobaratega, ja natuke maad eemal seisis ka weike saunakõrgune raud kiwi. Nüüd ohkas mehike wähi: „Joenupust neitsi, wähist mees!“ — Silmapilgul ujusid weepinnal kaks inimese pääd, üks meeste, teine naesterahwa sugust; wesi weeretatas neid kalda ligemale, aga mõlemad olid ihualasti, knda Jumal neid loonud.

Häbelik neitsi hakkas paluma: „Armas noormees, mul ei ole riided selga panna, sellepärast ei julge ma weest wälja tulla!“ — Noormees palus wasta: „Astuge pihlaka warju kaldale, ma pigistan senni silmad kinni, kinni kaldale ronite ja pihlakast warju leiata. Ma ruttan sillale, kuhu hobuse ja riided jõe minnes maha jätsin. Neitsi oli pihlaka warju ennast peitnud ja noor mees läks silla poole, kuhu riided ja hobuse oli jättnud; aga ei leidnud ta seal ühte ega teist. Et wähi põlw tal mitu pääwa oli kestnud, seda ei teadnud ta mite, waid arwas aga paari tunni ennast weepõhjas olnud. — Waata! üks uhke tõld kae hobusega weereb mööda kallast temale wasta. Tõllas leidis ta kõik tarwilised riided, endile nii häästi kui wetewangist peastetud neitsile. Ka üks sulane ja toatüdruk olid tõllaga ühes senna tulnud. Teenri wõttis kuningaga poeg endile abiks ja läkitas tüdruku tõlla ja rietega senna kuhu alasti armukene pihlaka alla wotama oli jäänud. Rohkem tunni aea pärast tuli kenast

pulma rietega ehitatud neiuke tõlloga senna, kus kuningaga poeg kaldal teda wotas. Tema ise oli niisama uhkes peiolikus riides ja istus nüüd neiu kõrwa tõlda. Nemad sõitsid otsekohhe linna, kiriku ukse ete. Kuningas ja kuningaga prõua istusiwad leina riides kirikus, kallist kodund poega leinades, keda jõe arwati uppund, sest et hobu ja riided kaldalt olid leitud. Suur oli wanemate rõem, kui furnuks nutetud poeg elusalt kema neitsi kõrwas nende ete astus, mõlemad läikiwas üllikondades. Kuningas talutas neid ise altari ete, kus neid paari laulatati. Siis walmistati pulmad, mis suure ilu ja kāraga kuus nädalat wältasiwad.

Nea käigil ei ole püsi ega puhkamist kuskil, siiski näitawad rõemu pääwad jõudsamalt edasi minema kui kurwastuse tunnid. Pulmade lõpetusel oli sügise kätte tulnud, siis tuli talwe külm ja lumi, et noorel rahwal palju lusti ei olnud jalga toast wälja tõsta. Aga kui kewade parajalt nut suwe ilu sünnitas, läks kuningaga poeg noore abikaasaga rohuga aeda kõndima. Seal kuulsid naad, kuidas üks harakas puu ladwast nokatas: „Oh ja tänamata loom, kes õnne päiwil endised abimehed meelest unustanud. Kas waesed neitsid kahkestes eluotsani küld lõnga peawad keerutama? Konkur wana eit ei ole tütarlaste ema, waid üks sorts ja nõid, kes neitsi kesi lapse põlwes kaugelt maalt oli warastanud. Wanamoori patud on suured, tema peale ei maksja armu heita. Keedetud mürgi juur oleks tale kõige mõnuksam roog; muidu lähaks nõia-keradega peastetud lapsi jälle kiusama.“

Nüüd tuletas kuninga poeg meele ja tunnistab abikaasale, kuida ta laane urtsikus käinud ödedelt nõu küsimas, seal linnu keelt õppinud ja neitsidele tõotanud, neid wongist peasta. Abikaasa palus pifar-filmil ödedele abiks tõtata. Teisel hommikul ütles ta unest ärkades: „Mul oli tähtsaw unenägu. Wana eit oli kodunt läinud, tütreb üffi jätnud; nüüd oleks wist paras aeg neile api minna.“

Kuninga poeg laskis sebamaid hulga sõamehi walmistada ja läks nendega seltsis laane urtsikusse. Teisel pääwal jõudsid nemad senna. Tütarlapsed olid, kuida unenägu tähendanud üffi kodu ja tulid rõemu kirjaga peastjate wasta. Ühe sõamehele anti käsku, mürgi juuri korjata ja wana eidele roaks teeta, et kui koeu tulles kõhtu täidab, enam süra ei tahaks. Nemad jäiwad laane urtsikusse öömajale ja läksid teisel hommikul wara tütarlastega seltsis teele, nõnda et õhtul linna jõudsid. Ödede rõõm oli suur, kui siin kahe aasta pärast jälle koku saiwad.

Wanamoor oli selsamal ööl koeu jõudnud; ta sõi suure kiirusega rooga, mis laual leidis ja puges siis süngi puhkama, kust ta enam ülesse ei ärkanud; mürgi juur oli öela elupääwad lõpetanud. Kui kuninga poeg nädal iljemine ühe ustawa pääliku senna saatis lugu waatama, leiti wana eit surnud. Salakambriis koku korjatud kuldlonga leiti wiisküm-mend koormat, mis kolme ödedele jägati. Pärast kui wara ärawiidud, laskis päälif tulekute katusse arja panna. Juba sirutas kufe punane ari katukse olwist wälja, kui üks suur, põlewa filmadega kass olwist mööda seina maha ronis. Sõamehed kihu-

tasid kassi taga ja saiwad aega mööda teba kätte. Üks pisuke lind õpetas puuladwast: „Pange kassile lõks sabasse, siis tõusewad kõik saladused awalikuks!“ Mehed täitsid seda kasku.

„Arge piinake mind, mehed!“ palus kass wasta. „Ma olen, ehk kül nõiduse wolil praegu kassi näul, — inimene kui teiegi. Kurjuse palgaks moondati mind kassiks. Ma olin kaugel maal ühe rikka kuninga koeas majapidaja, ja wana moor oli kuninga proua esimene toaneitsi. Ahnuses pidasime ühes koos sala nõu, kuninga kolm tütar ja suure waranduse ärawarastada ja siis paku minna. Kui aega mööda kõik kuld majariistad olime kõrwale saatnud, mis wana-eit kuld linadeks moondas, siis wõtsime lapsed, kellest wanem tütar kolme aastane ja noorem wie kuune oli. Wanamoor kartis, mind kahetsedes teise mõtele minema ja moondas mind sellepärast kassiks; keelepaelad peasis mul kül tema surma tunnil wallale, aga endine keha kuju ei tulnud enam tagasi.“ Sõapäälik ütles, kui kass jutu sai lõpetanud: „Sulle ei ole paremat otsa tarwis kui wana eidele!“ ja laskis kassi tulde wisata.

Uga kuninga tütreb saiwad aega mööda, kui noorem öde, kuninga poegadele abikaasaks, ja nende laane urtsikus kedratud kuld longad andsid neile rohket kaasawarandust. Nende päris sündimise paik ja wanemad jäiwad teadmata. Näagitakse, et wanamooril weel mõnda koormat kuldlinu maa alla pidi matetud olema, ehk kül kedagi kohta ei wõi nimetada.

Kuuwalgel wihtlejad neitsid.

Uksford elas üks noormees, kes kuskil rahu ei leidnud, waid ennast sellega waewas, kõik salaliku asju teada saada, mis muu rahwal alles tundmata olid. Kui ta linnu keelt ja muid salatarkusi küllalt oli õppinud, kuulis ta kogemata, et õo warjul mõnda peab sündima, kellest sureliku inimese silmad midagi näha ei saa. Nüüd himustas ta õo warjul siginewaid saladusi tundma saama, ega leidnud kuskil pikemat püü, kunni salatarkus tema kätte saaks. Küll käis ta tüf aega ilma asjata ühelt targalt teisele, kes temal selle tarwis silma pidid teritama, aga ükski ei wõinud siin abi teha. Kogemata õnnel juhtus ta wiimaks ühe Soome Mana targaga koku, kes selle sala asja pärast otsust teadis anda. Kui mees temale oma soowimist sai kuulutanud, ütles tark noomides: „Poiok! ära hakka mite kõiki tühja tarkust tagaajama, mis sulle õnne ei wõi tua, küll aga õnnetust. Mõnda on inimeste silma eest warjule pandud, sest et nende asjade tundmine südame rahu saaks lõpetama. Kes kõik sala asjad oma silmaga tundma õpib, se ei leia enam sest rõemu, mis igapääwafel kombel awalikult tema silma ete tuleks. Seda mõtle enne, kui iljemine hakkab kahetsema. — Siiski kui sa minu keelust lugu pidamata õnnetust soowid, tahan ma sulle õpetada, kuidas sa õo warjul sündinud asjad wõid näha saada. Aga sul peab enam kui mehe julgust olema muidu ei wõi sa ial salatarkuse otsust kätte saada.“ Siis juhatas wana Soome tark temale kohta ja nimetas üht õõb,

mis õnnelt kaugel ei olnud, kus ussikuningas iga seitseme aasta pärast oma wallaga koku tuleb, suurt lustipidu pidama. „Ussikuningal on üks kulbwaagnafene tacwa kitse piimaga ees; kui sul ial wõimalik on, leiwapalusest seenna piima sisse kasta ja silmapilgul kastetud suutäit suhu pista, enne kui waenlaste eest põgened: wõid sa kõik saladusi näha, mis õo warjul inimeste teadmata sünniwad. Sunne juhtumiseks wõid arwata, et tänawu parajalt ussikuninga pidud on, muidu oleksid sa pidanud seitse aastat ootama, enne kui neid pidusi jälle tehakse. Aga ole julge, südamlilik ja kiire, muido läheb asi nurja.“ — Noormees tänas õpetuse eest ja läks oma teed, kindlas tahtmises, targa õpetust täita, ehk peaks ta seal juures elu kautama. Kui siis nimetatud õo kätte jõudis, läks ta õhtul suure soo peale, kuhu ussikuningas oma alamatega pidi koku tulema, pidude ilule. Ehk küll noormees teraselt filmi igale poole ümberringi pikendas, siiski ei näinud ta kuuwalges midagi muud, kui mõned mätakünkad, mis liikumata omal paigal seisid. Juba läks tal aeg wodates igawaks, süda õo wõis parajalt kääs olla, kui ühekorraga kest soo peal üks hele tulewalgus üles tõusis, otskui oleks üks taewa tähekene künka otsas hiilganud. Sel silmapilgul, kus tulewalgus tõusis, hakkawad kõik mätakünkakesed kihisema ja liikuma, ja tuli igast künkast ussissi sadande kaupja lagedalle, roomasid siis kõik tule walguse peale koku, nõnda et lage soo aga järel jäi. Arwatud künkad olid selged elawa usside hunnikud olnud, kes siin oma kuningat wotasid. Kui nüüd kõik ussid tulewalguse peale koku

olid läinud ja seal ühte hunnikusse ennaft koku kerinud, siis kerkis nende kogu weike heina kuhja lainjeks ja kõrguseks; aga hele tuletäht seisis hunniku otsas. Rihin ja kahin oli ussi-kuhjas nii suur, et noormees hirmu pärast mite ühte sammu ligemale ei usaldanud astuda, waid tül aega kaugelt seda ime-sündi waatama jäi. Nega mööda wõttis ta südant ja läks kütiwarbil tafa illukeste sam sammult edasi. Mis ta seal nägi, oli koledam kui kole, et seda ükski ei jõuaks tunnistada. Tuhat ja tuhat ussi, kül suuremaid, kül weikemaid, igasugu karwa, olid siin kobaras ühe suure mau ümber, kellel paraja palgi jämedune keha näitas olema, ja uhke kulb kroon pääs, kust se hiilgus wälja paistis. Usside päade saead ja tuhanded, mis nende kobarast nähtawalle tulid, sühisesid kõik kui kurjad aned ja tegid kihinat ja kahinat, et kõrwad lukku läksid. Noorel mehel ei olnud tül aega mite südant ussi kuhjale minna, kus iga silmapilk temale surma ähwardas; aga kui ta kogemata etetähendatud kuldwaagnakese ussi kuningas ees nägi, ja kasu meele tuletas, mis temale sest wõis tõusta: seal ei tohtind ta pikemalt enam aega wiita. Ehk kül ihukarwad püsti seisis ja weri südames tarretas, siiski ei annud hinude kihutus mahti; waid sundis teda edasi minema. — Oh seda kihinat ja kahinat, mis nüüd usside kuhjas tõusis! Kõik nende tuhandete pääd, mis nähtawal, ajasid suud laiale ja püüdsid meest nõelata, aga õnnelt ei saanud naad nii rutust oma kehast teiste kerast lahti peasta. Noor mees oli tuule kiirusel leiwa palukest kuldwaagnasse fastnud, suhu pistnud ja andis siis jalgadele nõu,

kui oleks tuli taga kihutanud. Aga tagasihutaja oli sel korral kurjem kui tuli, sellepärast ei olnud mehel mite aega üle öla tagasi waadata, ehk kül

tema meelest arwates tuhanded waenlasi tema kannul olid ja nende kihin alati kõrwa kostis. Wiimaks jäi mehel hing rinda kinni, wõimus lõppes otse, nõnda, et ta uimaselt ja tuim kui surnud murule maha langes, kus ta kät ega jalga ei wõinud liigutada. Silmad olid aega mööda unekate alla kinni waunud, aga kartlikud unenäud kaswatasid sündind häda weel suuremaks. Nõnda nägi ta unes, kui oleks usside kuningas hiilgawa kuld krooniga tema peale langend ja

teda tahtnud alla neelata. Suure liisaga fargas ta waenlase eest kõrvale ja nägi — unest ärkades, kuda praegu tõusnud päikese tera teda oli äratanud. Silmi laiiale sirutades ei näinud ta kuskil pool ööfesi waenlast, ja soo, kus ta nende kimpus oli olnud, wõis kõige vähemalt penikoorma maa sealt kangel olla. Wist oli taewa-kitse piim tema jõudu karastanud, et nii kaugele wõinud joosta. Ühemine leidis ta liikmeid läbi katsudes, et kuskil wiga ei olnud; nüüd oli rõem temal otsata, et elu ja terwisega ennast wõinud peasta.

Pärast lõunat puhkas ta mõne tunni öösest hirmu ja wäsimusest, siis wõttis ta nõuks juba sel ööl metsa minna katsuma, mis kasu taewa-kitse piima maitsemine temale oli toonud, ja kas tõeste warjulised asjad tema filmale awalikuks läinud. Metsas nägi ta warsti, mis weel ükski surelik film ei olnud näha saanud, ega wist iljemine wõi näha saada. Puie ladwade wahel seisid eha karwa kuldlawad, hõbe wihad ja hõbedast wee ämbrid lawalauide peal walmis, siiski ei olnud kuskil elawaid loome näha, kes seie wihtlema tuleksid. Täis kuu andis paistes walgust, et kõik ümberringi mehel filma paistis. Tüki aea pärast kuulis noormees puulehtedes kabinat, kui oleks tuule õht tõusmas, siis tuli igalt poolt alasti neidusi, palsu kenamad ja jumedama näuga, kui neid kuskil meie külades kaswamas. Kõik need metshalija ja murueide tüttred läksid lawale wihtlema, kus naad oma loodud teha kenadust nõnda awalikult näitasid, kui ei oleks ilma peal ühte inimese filma nägemas. Põesa tagant salaja luurija

noormees oleks enesele sel ööl sada filma soowinud, sest kaks ei jõudnud sada kenadust mite aranaha. Wiimaks, kui öö juba hommiku wasta jõudis, kadusid lawad ja wihtlejad neitsid waataja filmast, kui oleksid naad udupiltwesse ujunud. Mees seisis weel tüki aega kunni päike tõusis; siis wast hakkas koew minema. Eht kül pääw igatsedes aasta pikuseks kaswis, enne kui õhtu ja öö jälle kätte jõudsid, kus mehel lootust oli, kuuwalgel wihtlejaid neitsid uest filma saada; siiski lõppes wiimaks igatsmise aeg. Aga metsas ei leidnud ta midagi, ei lawast ega neitsid. Siiski ei wäsinud ta mite igal ööl senna minnes, aga käigid jäiwad asjata. Nüüd hakkas mure teda waewama, ei olnud siin ilmas midagi, mis temale rõemu oleks wõinud teha; tema ei wõtnud enam toitu ega marga, waid lõppes igatsmise kätte. Kül on inimesel õnneks, kui ta sesugusi sala asju näha ei saa.

Laul ja kurbdus.

Lauludest ei taeta lauda,
Ei panda pada tulele, —
Sigi pannakse padajele,
Käte waewa waagenasse.
Enam on muret laulajal,
Kui on rehepeksajal,
Rehe peksan, se unustan,
Laulu laulan, teist muretjen.

Manitsus.

Laula, laula, suutene,
Liigu, liigu keelekene,
Mõelgu marja meelekene,
Plutse südamikene,
Kül saad siiski olla waida,
Kui saad alla musta mulla,
Walge laudade wahel,
Kena kirstu keskele.

Laulu loomine.

Kust ma laulu lahutasin,
 Loo-wiisfi loomasin,
 Sõna sõnasse sõlmisin,
 Äidu ajusta arotin?
 Sit mind kättis kiigutades,
 Wibo-ridwa wiibutades,
 Suigutas mind laulu-suuga,
 Rena looga magamaie.
 Une-utud kätti ümber,
 Suigutajad sängi-sambas,
 Uno-wahid wibu-winnas,
 Kosutafid eide laulu,
 Senni kui wauš sūdamesse
 Sala põldu idanema.
 Kui karja-poišiks ma kas-
 wasin,
 Ašja-ajajaks wennisin,
 Saadeti mind karja saatma,
 Lehmi hoidma lepitussa,
 Karja kaitsma kasitussa,
 Wafitaid waaritus warjama.
 Linnud libeda keelega
 Kandfid laulu noka otšas,
 Laulu-räästas rägastikus
 Pefilinnud pöšastikus
 Pääjufesed pääwa paistel.

Warblased katuse warjula.
 Šgamehel oma wiisfi,
 Loodud lugu lustiline:
 Lõokesel lõõritelles,
 Künni-linnul lõksatelles.
 Tuule hoog tõi teised wiisfid:
 Wihma-wilet mull' pilwesta,
 Merelt wirwendawa wiisfi,
 Laenetest lahingi lugu,
 Tuulispast a'as pasunada
 Toropilli laane-ladwad.
 Nende laulu-meeste lugu
 Kratas mind kogemata,
 Ašas seemet idanema,
 Mis ni kaua põua põllus
 Kasteeta maganenud.
 Siis ma warmalt noka
 westfin,
 Laulu-lugu alustasin,
 Regewärši weeretasin,
 Künnil, äästel, loogu wöttes,
 Oma laulu lõksateln.
 Bouga ühes ülestaswin,
 Saime mehets me' mõlemad,
 Saime peiufš peenitešets,
 Meiu tõrwa kostemaie.

